

RAAP BELGIË – RAPPORT 1189

ARCHEOLOGIE NOTA

Bezoekersparking Pakawi Park te Balen

[ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK]

[PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2025C260

[COLOFON]

[BEZOEKERSPARKING PAKAWI PARK TE BALEN]

[Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek]

[Programma van Maatregelen]

Bureauonderzoek - 2025C260

[AUTEUR(S)] C. Swaelens

[PROJECTBEGELEIDING] N. Derweduwen

[RAAP-PROJECT] BABU01

[ERKEND ARCHEOLOOG TYPE 1] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP ARCHEOLOGISCH ADVIESBUREAU B.V.

Begoniastraat 13; 9800 Eke

telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

© RAAP België BV, 2025

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 GEMOTIVEERD ADVIES

In de volgende paragrafen zullen de resultaten van het uitgevoerde archeologische vooronderzoek, beschreven in het bijgaande verslag van resultaten, in het kader worden geplaatst van een programma van maatregelen. Het doel van dit document is om vast te stellen of het uitgevoerde archeologische vooronderzoek enerzijds voldoende informatie heeft opgeleverd om de noodzaak van archeologisch vervolgonderzoek te toetsen en om indien noodzakelijk vast te kunnen stellen welke onderzoeksmethoden toegepast dienen te worden in het verdere onderzoek. Of dat er anderzijds kon worden vastgesteld of het noodzakelijk is en op welke manier er bij de uitvoering van de plannen die worden omschreven in de omgevingsvergunning rekening kan worden gehouden met archeologisch erfgoed.

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor de aanleg van parkeergelegenheid en bijkomende nutsvoorzieningen.

Het doel van dit onderzoek was na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Hierbij zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historisch context van het plangebied. Op basis daarvan werd een archeologische verwachting opgesteld, werd nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed en welke maatregelen er dienen te worden genomen in functie van eventueel verder onderzoek.

Voor het plangebied geldt een kans op het aantreffen van vindplaatsen van jager-verzamelaars en van jongere sporensites. Topografisch gezien is het plangebied gelegen op de flank van een hoger gelegen rugje nabij de Grote Nete, wat een zekere aantrekkingskracht zal hebben uitgeoefend op de mens in het verleden.

Een landschappelijk bodemonderzoek, uitgevoerd in het westen van het plangebied, en het DTM hebben aangetoond dat het plangebied in het verleden werd opgehoogd. Het antropogeen pakket bevindt zich rechtstreeks bovenop het tertiair substraat. Het quartair dek ontbreekt, mogelijk werd de bodem eerst afgegraven alvorens op te hogen.

De toekomstige ontwikkelingen behelzen de aanleg van parkeergelegenheid in het zuidelijk deel. Voor de aanleg van de parking zal de bodem verstoord worden tot ca. 35 cm-MV. Daaronder zullen 4 sleuven worden uitgegraven voor de aanleg van RWA-DWA met een diepte van ca. 50cm. Verder zal een wadi aangelegd worden met een verstoringdiepte van ca. 50cm-MV in het zuiden en 120cm -MV in het westen. Er zijn geen bijkomende verstoringen in het noordelijk deel waar de parking reeds gerealiseerd werd.

Het plangebied is gelegen in een rurale regio tot op heden. De archeologische verwachting betreft bijgevolg rurale sporen. De kans op het aantreffen van intacte steentijdartefacten sites is zeer laag gezien de bodem reeds ernstige verstoring kent. Ook voor jongere sporensites is de verwachting hierdoor relatief laag. Indien er archeologische sporen aanwezig zijn, betreft het enkel de diepere (veelal watergerelateerde) sporen, wat een eenzijdig beeld geeft van een archeologische site. De toekomstige ontwikkelingen zullen integraal uitgevoerd worden binnen dit antropogeen pakket gezien deze niet dieper gaan dan 110 cm, met uitzondering van de lineaire wadi. **Verder archeologisch onderzoek wordt bijgevolg niet aanbevolen.**

1.2 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Voor het plangebied is de kans bestaand voor het aantreffen van vindplaatsen van jager-verzamelaars en jongere sporensites. Topografisch gezien is het plangebied gelegen op de zuidwestelijke flank van een rug nabij de Grote Nete. Gezien een waterloop steeds fluctueert in zijn dal, is de ligging van het plangebied op de helling vlak bij het water een aantrekkelijk locatie. Wel dient de verwachting bijgesteld te worden naar laag gezien de reeds ernstige verstoring ten gevolge van de aanwezigheid van een antropogeen pakket

bovenop het tertiair substraat. Het quartair dek ontbreekt volledig. Vermoedelijk werd een deel van het oorspronkelijk bodemarchief eerst afgegraven alvorens op te hogen.

1.3 IMPACTBEPALING

In de zuidelijke helft van het plangebied zal de bodem verstoord worden tot ca. 35 cm-MV voor de aanleg van waterdoorlatende verharding. Daaronder zullen 4 sleuven worden uitgegraven voor de aanleg van RWA-DWA met een diepte van ca. 50cm. Verder zal een wadi aangelegd worden met een verstoringsdiepte van ca. 50cm-MV in het zuiden en 120cm -MV in het westen. Er zijn geen bijkomende verstoringen in het noordelijk deel waar de parking reeds gerealiseerd werd.

Een landschappelijk bodemonderzoek, uitgevoerd in het westen van het plangebied, en het DTM tonen aan dat het plangebied in het verleden werd opgehoogd. Het betreft een antropogeen pakket tussen 70 en 110 cm bovenop het tertiair substraat. Het quartair dek ontbreekt, vermoedelijk afgegraven alvorens er werd opgehoogd. De bovengenoemde toekomstige ontwikkelingen zullen integraal uitgevoerd worden binnen dit antropogeen pakket gezien de bodemingrepen niet dieper gaan dan 110 cm met uitzondering van de lineaire wadi.

1.4 WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Op basis van het bureauonderzoek kan gesteld worden dat er een verwachting is voor sporen uit de prehistorie en jonger. Er zijn slechts enkele CAI-waarden gekend in de omgeving. Het betreft o.a. een toevalsvondsten uit de Romeinse periode en schansen uit de 17de eeuw. Het plangebied is gelegen in een rurale regio tot op heden. De archeologische verwachting betreft bijgevolg rurale sporen. De kans op het aantreffen van intacte steentijdartefacten sites is uiterst laag gezien de bodem reeds ernstige verstoring kent. Ook voor jongere sporensites is de verwachting hierdoor relatief laag. Indien er archeologische sporen aanwezig zijn, betreft het enkel de diepere (veelal watergerelateerde) sporen, wat een eenzijdig beeld geeft van een archeologische site. De bovengenoemde toekomstige ontwikkelingen zullen integraal uitgevoerd worden binnen een aanwezig antropogeen pakket gezien de bodemingrepen niet dieper gaan dan 110 cm met uitzondering van de lineaire wadi. De geringe kenniswinst kan dan ook niet in een breder perspectief geplaatst worden. **Verder archeologisch onderzoek wordt bijgevolg niet aanbevolen.**

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt er wel gewezen op de meldingsplicht die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.